

Biuletyn Informacji Publicznej MSWiA

<https://archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/sprawy-zabuzanski/prawo-do-rekompensaty/24554,Prawo-do-rekompensaty.html>

2021-06-22, 18:37

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 2042; dalej: ustawa z dnia 8 lipca 2005 r.) organem wyższego stopnia w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do rekompensaty za nieruchomości pozostawione przez obywateli polskich na terenach niewchodzących obecnie w skład Rzeczypospolitej Polskiej jest minister właściwy do spraw administracji publicznej.

Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. jest pierwszym aktem prawnym dotyczącym mienia zabużańskiego, umożliwiającym osobom uprawnionym realizację rekompensaty w formie świadczenia pieniężnego. Określa ona wysokość zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych oraz świadczenia pieniężnego na 20% wartości pozostawionych nieruchomości. Prawo do rekompensaty jest świadczeniem ex gratia, uwzględniającym możliwości płatnicze państwa polskiego oraz zasady demokratycznego państwa prawa, będącego dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. określa zasady realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w wyniku wypędzenia z byłego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego opuszczenia w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. dokonanego na podstawie:

1. układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium B.S.R.R. i ludności Białoruskiej z terytorium Polski,
2. układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium U.S.R.R. i ludności ukraińskiej z terytorium Polski,
3. układu z dnia 22 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Litewskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium Litewskiej S.R.R. i ludności litewskiej z terytorium Polski,
4. umowy z dnia 6 lipca 1945 r. między Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o prawie zmiany obywatelstwa radzieckiego osób narodowości polskiej i żydowskiej, mieszkających w ZSRR i o ich ewakuacji do Polski i o prawie zmiany obywatelstwa polskiego osób narodowości rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej, rusińskiej i litewskiej, mieszkających na terytorium Polski i o ich ewakuacji do ZSRR.

Prawo do rekompensaty przysługuje również osobom, które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w związku z umową pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o zamianie odcinków terytoriów państwowych z dnia 15 lutego 1951 r.

Wymienione powyżej układy i umowy stanowiły formę zobowiązania się państwa polskiego do udzielania pomocy przesiedleńczej, wskazując jednocześnie, że szczegółowe zasady i tryb udzielania

tej pomocy będą określone w ustawach obowiązujących w Polsce.

Uprawnienia

Osobami uprawnionymi do otrzymania rekompensaty są właściciele nieruchomości, którzy w dniu 1 września 1939 r. byli obywatelami polskimi i zamieszkiwali na terenach wschodnich RP, a następnie opuścili to terytorium i posiadają obywatelstwo polskie, a także ich spadkobiercy posiadający obywatelstwo polskie. Spadkobiercami uprawnionymi mogą być jedynie osoby fizyczne - spadkobiercy ustawowi lub testamentowi.

Wnioski w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty składane były do właściwych wojewodów w terminie do dnia 31 grudnia 2008 r.

Kompetencje wojewodów

Zgodnie z ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. potwierdzanie prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej należy do kompetencji właściwych wojewodów. Do zadań wojewodów należy również prowadzenie w formie elektronicznej rejestrów wojewódzkich zawierających dane dotyczące decyzji lub zaświadczeń potwierdzających prawo do rekompensaty, osób, którym te prawa przysługują oraz stanu i formy realizacji tych praw. W dziale "[Gdzie zrealizuję swoją sprawę?](#)" znajdują się niezbędne dane.

Zadania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach realizacji uprawnień zabużańskich

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2260). Na podstawie art. 53 pkt 1 w związku z art. 103 tej ustawy organem wyższego stopnia w sprawach, o których mowa w art. 5 ust. 3 i art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. jest minister właściwy do spraw administracji publicznej, natomiast sprawy administracyjne wszczęte przez Ministra Skarbu Państwa i niezakończone przed dniem jej wejścia w życie są prowadzone na podstawie dotychczasowych przepisów przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Publicznej.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie danych przekazywanych z rejestrów wojewódzkich, prowadzi rejestr centralny oraz jest dysponentem Funduszu Rekompensacyjnego, z którego finansowane są wypłaty świadczeń.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji działa jako organ odwoławczy od decyzji i postanowień wydanych w sprawach potwierdzenia prawa do rekompensaty przez właściwych wojewodów. Nie dotyczy to jednak wydanych przez wojewodów postanowień oceniających spełnienie przesłanek wymaganych do potwierdzenia prawa do rekompensaty. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dokonuje oceny takiego postanowienia tylko, jeśli zostanie ono zaskarżone w odwołaniu od decyzji wydanej przez wojewodę.

Jeśli Strona uzna, że organ I instancji prowadzi postępowanie zbyt wolno naruszając przy tym określone

w Kodeksie postępowania administracyjnego terminy do załatwienia sprawy może wnieść zażalenie na niezałatwienie sprawy w terminie lub na przewlekłe prowadzenie postępowania przez właściwego wojewodę. Wspomniane zażalenia składa się za pośrednictwem organu prowadzącego sprawę natomiast ocena zażalenia należy do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Jednocześnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji jest uprawniony do stosowania na

wniosek lub z urzędu nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego, tj. stwierdzenia nieważności decyzji, wznowienia postępowania zakończonego ostateczną decyzją administracyjną, instytucji uchylenia lub zmiany ostatecznej decyzji administracyjnej (art. 154 i 155 Kpa.).

Strona niezadowolona z rozstrzygnięcia wydanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od daty otrzymania decyzji albo postanowienia. W przypadkach, kiedy Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji orzekał, jako organ I instancji, a Strona jest niezadowolona z rozstrzygnięcia przysługuje jej wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Od dnia uruchomienia ogólnokrajowego systemu informatycznego obsługującego rejestr centralny i rejestry wojewódzkie możliwe jest szybkie i sprawne przekazywanie do Banku Gospodarstwa Krajowego danych osób uprawnionych w tym samym miesiącu, w którym dane te wpłynęły do rejestru centralnego.

O kolejności przesyłania danych do BGK decydują wyłącznie terminy przekazywania przez urzędy wojewódzkie kompletnych i prawidłowych danych do rejestru centralnego. Wdrożenie systemu pozwoliło na zwielokrotnienie liczby danych osób uprawnionych przekazywanych do Banku Gospodarstwa Krajowego i tym samym na znaczne przyspieszenie tempa wypłat rekompensat.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji publikuje komunikaty miesięczne zawierające informacje o danych przesłanych do Banku Gospodarstwa Krajowego oraz wypłaconych rekompensatach. Znajdują się one w dziale [Realizacja wypłat rekompensat](#).

Metryczka

Data publikacji 06.03.2017

Data modyfikacji 06.03.2017

[Rejestr zmian](#)

Podmiot udostępniający informację:

Osoba wytwarzająca/odpowiadająca za informację:

Osoba udostępniająca informację:

Rafał Gąsiński Departament Komunikacji Społecznej

Osoba modyfikująca informację:

Rafał Gąsiński

Opcje strony

- [Generuj PDF](#)
- [Drukuj](#)
- [Powiadom](#)